

Glöm inte forskningen när doktoranderna lär sig kommunicera

Downloaded from: <https://research.chalmers.se>, 2026-04-04 13:10 UTC

Citation for the original published paper (version of record):

Negretti, R., Malmström, H., Persson, M. et al (2021). Glöm inte forskningen när doktoranderna lär sig kommunicera. Curie

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

DEBATT

2021-06-02 | Raffaella Negretti, Hans Malmström, Maria Persson, Carina Sjöberg-Hawke

Glöm inte forskningen när doktoranderna lär sig kommunicera

Betona forskningskommunikationens mångfald och ta hänsyn till vetenskapliga rön inom skrivforskning. Det skriver forskare och lärare från Chalmers i ett inlägg om Vetenskapsrådets nya satsning på att utbilda doktorander i ämnet.

Raffaella Negretti, Hans Malmström, Maria Persson, Carina Sjöberg-Hawke

I Vetenskap & Allmänhets rapport från 2019, Jag vill men hinner inte! Forskares syn på kommunikation och öppen vetenskap, framgår att nästan 70 procent av de 3 692 forskarna i undersökningen inte hade gått någon utbildning i att kommunicera forskning med det omgivande samhället (s. 69). Därför är det glädjande att Vetenskapsrådet tillsammans med Örebro universitet tagit initiativ till dialog om hur forskarutbildningen ska fokusera mer på kommunikation. En expertgrupp bestående av

forskare och kommunikatörer diskuterar just nu ett förslag till kursutbud om kommunikation; förslaget ska testas i forskarutbildningen vid Örebro universitet i år.

Som forskare och lärare inom skrivutveckling och vetenskaplig kommunikation vill vi gärna bidra till dialogen. Dels vill vi lyfta behovet av att beakta den mångfald av genrer som forskningskommunikationen omfattar, dels behovet av en tydlig och vetenskapligt förankrad pedagogisk modell som innefattar forskning om hur expertis om skrivande utvecklas.

Att skriva en tweet skiljer sig från att skriva en populärvetenskaplig bok eller en debattartikel, det håller nog de flesta forskare med om. Inom forskningskommunikation behövs en mängd genrer. Skribenten måste på ett kreativt sätt lära sig hantera form, argumentation och språk på ett sätt som är unikt för varje enskild genre. Denna mångfald av genrer uppmärksammas dels av forskare som arbetar aktivt med forskningskommunikation (se t ex Sarah Davies intervju med Curie), dels av forskare som studerar akademiskt och vetenskapligt skrivande. I sin bok *Science Communication on the Internet: old genres meet new genres*, kartlägger språkvetarna Luzón och Pérez-Llantada en framväxande flora av genrer som forskare producerar: webinarier, podcasts/videocasts, forskningswebbplatser med

forskningsprojekt på Chalmers har vi också stött på en stor variation av genrer, till exempel artiklar i branschtidskrifter, debattartiklar, samverkansrapporter och populärvetenskapliga böcker.

Om utbildning inom forskningskommunikation ska vara effektiv är det alltså viktigt att beakta mångfalden av texttyper. Inspirerade av Bucchis uttalande (i en intervju i Curie) – “the concept of ‘general public’ does not constitute a target audience” – hävdar vi därför att resonemanget om att forskningskommunikation grundas på en generell skrivförmåga hos doktorander leder fel. Istället bör vi se att forskningskommunikation tar sig många olika uttryck som skiljer sig åt beroende på forskare och situation.

När utbildningen ska utformas kan det vara lockande att låta forskare som uppmärksammats för sin forskningskommunikation stå modell. Även om skickliga kommunikatörer och forskare har mycket att erbjuda, är det tveksamt om de har den pedagogiska kunskap som krävs för effektiv och hållbar utbildning i forskningskommunikation. Helt säkert är att anekdoter och inspirationsföreläsningar om forskningskommunikation inte räcker.

Utbildning i forskningskommunikation bör istället använda sig av den mycket omfattande forskning som finns om skrivutveckling och genrepedagogik. Det innebär att doktorander får lära sig att arbeta mer medvetet och flexibelt i olika kommunikationssituationer, vilket är speciellt viktigt i Sverige där vi har en tvåspråkig akademi, se Salö.

Därför vill vi slå ett slag för genrepedagogiken som modell. Den bygger på tanken att doktoranderna lär sig att känna igen hur struktur, argumentation och språk samverkar i autentisk forskningskommunikation genom att jämföra olika genreexempel (tankegångar som framförts när det gäller studenters skrivutveckling både av Karyn Sandström i Curie, och av våra kollegor i Universitetsläraren). En genrepedagogisk modell bidrar till att skapa en medvetenhet om de konkreta, språkliga verktyg som doktoranderna kan använda.

Vi hoppas att detta och andra utbildningsinitiativ som har som mål att främja effektiv forskningskommunikation tar hänsyn till den samlade kunskap som finns inom området. Det är den som lägger grunden till en relevant och trovärdig utbildning. Till en sådan skickar vi gärna våra egna doktorander!

Raffaella Negretti, PhD, Docent

Hans Malmström, PhD, Docent

Maria Persson, lärare

Carina Sjöberg-Hawke, instruktör

Institutionen för vetenskapens kommunikation och lärande, avdelning för fackspråk och kommunikation, Chalmers tekniska högskola

